

buildings, and environment design that reflects information of the time of their existence and social lives. The positive impact of the historic environment depends on the social connections and that free activity and shared experiences bring people together in improvements of the city; the more social activities are in the historical areas, the bigger

possibility of their preservation and lives in a high level of life.

Keywords: historical development, the historical environment of the city, social dimension, cultural heritage, translational function, social sphere, regeneration.

DOI: 10.29295/2311-7257-2019-95-1-57-67
УДК 72.03+712

Ладигіна І. В., Дубіна Н. Г.

*Харківський національний університет будівництва та архітектури
(вул. Сумська, 40, Харків, 61002, e-mail: irina.lad.irina2017@gmail.com; orcid.org/0000-0001-8370-5783; orcid.org/0000-0002-0306-4144)*

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ В УКРАЇНІ

Ландшафтна архітектура в Україні в умовах сучасного етапу процесу урбанізації розвивається в руслі глобальних та європейських трендів з урахуванням національних традицій та особливостей. Розглядаються основні аспекти формування об'єктів ландшафтної архітектури на всіх ієрархічних рівнях містобудівних систем; із них виділяються найбільш знакові, що формують архітектурне середовище постіндустріального суспільства.

Ключові слова: постіндустріальне суспільство, ландшафтна архітектура, ієрархічна організація об'єктів ландшафтної архітектури, ландшафтне планування, ландшафтне проектування.

Вступ. Становлення незалежної української держави збігається за часом з таким глобальним явищем як вичерпаність індустріального суспільства та розвиток нових постіндустріальних соціально-економічних відносин. Зовнішні виклики, в таких умовах, покладаються та внутрішні наслідки розпаду Радянського Союзу (які проявляються як розрив економічних зв'язків, перехід до ринкових відносин, структурні зміни в господарському та промисловому комплексі, акцент на розвиток третинного та четвертинного секторів економіки, пріоритетне використання ІТ-технологій, тощо), що, з одного боку, ускладнює ситуацію, а, з другого, стимулює пошуки шляхів її вирішення в різних господарських сферах, в тому числі, збереженні та розвитку існуючих, й формуванні нових об'єктів ландшафтної архітектури в структурі міських систем.

Цьому сприяє реальна досить розвинена ієрархічно організована система розселення, що склалася на території України; а проблема раціонального використання

природних та створення штучних ландшафтів в урбанізованому середовищі, при їх включенні на відповідному рівні в системи розселення, набуває певної **актуальності**.

В європейських державах вже напрацьовано досить цікавий опит використання ландшафтного підходу для відновлення деградованих виробничих територій та створення нових типів ландшафтних об'єктів, що, в деякій мірі, може служити орієнтиром для розвитку ландшафтної архітектури в нашій державі з урахуванням регіональних особливостей України.

Мету дослідження, в таких умовах, становить аналіз стану, перспектив та основних тенденцій формування об'єктів ландшафтної архітектури на всіх ієрархічних рівнях міських систем в Україні.

Завдання дослідження полягають у виявленні передумов і проблем розвитку об'єктів ландшафтної архітектури в контексті їх містобудівної типології.

Результати дослідження. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» (від 7 лютого 2002 року

№3059-III, м Київ), одним з перших визначає концептуальні вирішення планування та використання території України, в тому числі територій та об'єктів природно-заповідного фонду, лісів, водно-болотних угідь, земель водного фонду, рекреаційного та оздоровчого призначення, інших природних територій, важливих для збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (зони національної екологічної мережі).

При цьому, в зоні національної екологічної мережі передбачається забезпечення формування єдиної територіальної системи природоохоронних територій і додержання їх режиму, невиснажливого використання рекреаційних, оздоровчих та інших ресурсів.

В таких умовах, формування єдиної територіальної системи природоохоронних територій відбувається у відповідності до вдосконалення всієї системи розселення нашої держави та забезпечення сталого розвитку населених пунктів.

Території із значним природоохоронним, рекреаційним, оздоровчим, історико-культурним потенціалом, високим рівнем виробничо-містобудівного освоєння та природно-техногенної небезпеки – приміські зони міст Києва, Харкова, Дніпра, а також Кримське узбережжя Чорного моря, Закарпатська область, заплави річки Сіверський Донець, курорти Бердянськ, Трускавець, гірла річок Дніпра, Дунаю, Дністра, Південного Бугу; та території із значним природоохоронним, рекреаційним, оздоровчим та історико-культурним потенціалом і низьким рівнем розвитку соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури і природно-техногенної небезпеки – Полісся, Східні Карпати, узбережжя Азовського моря, район Чорноморського біосферного заповідника; визначаються як такі, розвиток яких потребує державної підтримки.

З метою формування національної екологічної мережі, як складової Всеєвропейської екологічної мережі, та підтримання життя забезпечуючи функції довкілля, створення необхідних умов для реструктуризації та зниження антропогенного впливу на нього до екологічно допустимого рівня, має забезпечуватися розширенням

площі територій національної екологічної мережі шляхом:

а) створення об'єктів природно-заповідного фонду на територіях, що відповідають умовам забезпечення охорони особливо цінних природних комплексів та об'єктів;

б) збільшення площі існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

в) збереження природних ландшафтів на ділянках, що мають історико-культурну цінність;

г) включення до програм екологічного оздоровлення басейнів річок Сіверського Дінця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Західного Бугу, заходів щодо створення та упорядкування водоохоронних зон і прибережних захисних смуг водних об'єктів, запровадження особливого режиму використання земель на ділянках витоку річок;

д) формування транскордонних природоохоронних територій міжнародного значення;

е) створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, залуження земель;

є) консервації деградованих і забруднених земель з наступною їх натуралізацією;

ж) збереження природних ландшафтів на землях промисловості, транспорту, зв'язку, оборони;

і) екологічно доцільне збільшення площі лісів.

Тобто, вже на рівні Генеральної схеми закладені основи розвитку нашої держави як складної ієрархічно організованої системи, в якій еколого-ландшафтна складова, як складна підсистема, відіграє особливу роль на шляху до сталого розвитку.

На території України сьогодні вже існує розвинена система об'єктів природно-заповідного фонду, до якої належать:

- природні території та об'єкти – природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища;

- штучно створені об'єкти – ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва залежно від їх екологічної і наукової, історико-культурної цінності можуть бути загальнодержавного або місцевого значення.

Загальна площа природно-заповідного фонду становить 2557,8 тис. га, що складає 4,2% території держави.

Серед цих об'єктів існують історичні, створені за радянських часів, або сформовані вже в межах незалежної України. Їх кількість постійно зростає, а облаштування вдосконалюється. Так, за період з 1992 року площа природно-заповідного фонду зросла майже в 2 рази. Цьому сприяє політика держави, що спирається на нормативно-законодавчу базу, в тому числі Закон України 2456-12 «Про природно-заповідний фонд» від 16.06.1992 року.

Природно-заповідні об'єкти загальнодержавного значення – це **об'єкти «макро» рівня**, згідно з містобудівною типологією. Як правило, вони широко відомі й в Україні, й за її межами.

Біосферний заповідник Асканія-Нова, Національний дендрологічний парк «Софіївка», Національний природний парк «Святі гори» та інші поправу складають природну скарбницю нашої держави, що постійно поповнюється новими об'єктами.

Так, **Ландшафтний парк в селі Буки на Київщині** було засновано в 1996 році підприємцем Іваном Сусловим, власником агропромислової корпорації «Сквира». Парк площею 2,7 га розташовано на місці колишнього звалища біля ріки Роставиця (рис. 1).

Сьогодні ця територія, на якій міститься і маєток сім'ї підприємця, перетворилась на один з красивіших парків України.

Парк складається з двох частин – храмового комплексу з фонтаном і самого ландшафтного парку.

Для будівництва храмового комплексу було запрошено архітектора Юрія Бабича, який за свою роботу отримав державну премію.

Рис. 1. Ландшафтний парк в селі Буки, Київська область, Україна

Біля входу в парк гостей зустрічає фонтан, що до 2001 року стояв на Майдані Незалежності. Фонтан реконструювали, замінили насосне обладнання, встановили додаткове освітлення, заново відлили декілька металевих пелюсток чаші, і він отримав нове життя, починаючи з 2011 року.

На території парку також розміщується міні-зоопарк, де живуть лев, ведмеді, вовчата, страус і інші тварини.

Парк прикрашено скульптурами, тут є башти, мости і, навіть, «Поляна казок» з цікавими фігурками казкових героїв. На горі сидять три жаби, що символізують добробут.

У парку побудована міні-ГЕС, яка забезпечує електрикою всю територію. ГЕС дуже органічно вписана в ландшафт і є елементом парку. Планується побудувати каскад таких невеликих ГЕС для забезпечення електроенергією всього Сквирського району.

Особливий інтерес до парку полягає в тому, що він являє собою досить вдалий приклад сучасної ландшафтно-архітектури.

Експозиція «Земля вовків і медведів» в Черкаському зоопарку – це наймовірне місце в Українській глибинці (рис. 2).

Нова експозиція включає в себе цілий комплекс архітектури, в якій приємно спостерігати за вовками, ведмедями і видрами. Ведучий архітектор проекту Сергій Русанов, компанія Project 7.

У проєкті використані принципи за-нуреної експозиції, що надає можливість відображення природного стану життя тварин.

Обмеження простору відбувається з боку глядача, розташованого в центрі території. Існування видів в природі відтворено в експозиційному просторі по зоогеографічним принципам, що дозволяє перебувати на одній території вовкам і ведмедям.

Створено простий і лаконічний простір, в якому немає відчуття що тварини відчують утиски за залізними ґратами.

Автори проєкту досить вдало використали світовий досвід організації сучасних зоопарків, коли створюються комфортні умови для проживання тварин з різних куточків світу на одній території, та імітується їх природне середовище.

Рис. 2. Зоопарк в місті Черкаси. Експозиція «Земля вовків та ведмедів»

На «мезо» рівні вдосконалення міського ландшафту відбувається в рамках розробки нових генеральних планів міст, внесення змін до існуючих, або експериментального ландшафтного проєктування, що виступає нижчим рівнем ландшафтного планування.

Будучи часткою територіального планування, ландшафтне планування й, відповідно, ландшафтне проєктування, відноситься до просторово-часової організації життєдіяльності суспільства в конкретних ландшафтах, що передбачає максимальну адаптацію функціональних зон території до її ландшафтно-структури, та утворення нових антропогенно-природних і культурних ландшафтів.

Оскільки, функціональне зонування може розглядатися як правовий механізм фіксації диференціації територій, що склалися за рядом ознак і властивостей у відповідності до передбачуваного використання, особливе значення отримує вдосконалення міських ландшафтів саме в контексті такої містобудівної документації як генеральні плани поселень, що, в певній мірі, змістовно співпадають з ландшафтним проєктуванням і конструюванням. Розуміння міських утворень як сталих систем сприяє виявленню, формуванню і збереженню різних типів ландшафтів, що здається досить актуальним в умовах сучасного етапу процесу урбанізації, який супроводжується посиленням політики «екологізації» навколишнього середовища.

Формування міського ландшафту як екологічно сталої системи може бути розглянуто на прикладі міста Приморськ Запорізької області, проєкт внесення змін до генерального плану якого було розроблено в 2015 році Харківським Державним Проєктним Інститутом «Укрміськбудпроєкт».

Місто Приморськ – районний центр Приморського району Запорізької області, центр місцевої системи розселення з населенням на 01.01.2016 року, за даними Державної служби статистики, 12137 осіб (рис. 3).

Запорізька область, згідно до Закону України «Про Генеральну схему планування території України», разом з Кіровоградською, входить до складу Дніпропетровської міжобласної системи розселення. Приморський район, разом з його адміністративним центром, знаходиться у південній частині Запорізької області на березі Азовського моря.

Територія міста Приморськ, площею 2498,55 га, являє собою відкриту плоску рівнину, розчленовану заплавою ріки Обіточна і невеликими балками. Береги Азовського моря відокремлені від акваторії широким лиманом, якому притаманні грязе-лікувальні властивості.

Ландшафтно-природні особливості зумовили структуру використання земель міста – формування сельбищної, виробни-

чої та рекреаційної зони. Ріка Обіточна поділила територію міста на два планувальних утворення – північне та південне з житловою, переважно, індивідуальною садибною забудовою. В північній зоні розташовано основні адміністративні установи – будинки районної та міської адміністрації, інші громадські служби; дитячі та учбові заклади; установи охорони здоров'я; торгівлі та обслуговування. В південній частині сконцентровано медичні, дитячі та спортивні заклади.

Виробничу зону формують, переважно, підприємства, що розташовані в північній і західній частині міста. До її складу сьогодні входять господарче подвір'я ПСП «Приморський», виробничо-складські території, комунальні підприємства, серед яких виділяється запроєктована сонячна електростанція, та інші. Харчова промисловість представлена підприємствами по виробництву масла, ковбаси, копченої риби.

Рекреаційна зона включає зелені насадження загального користування, та зону відпочинку вздовж акваторії Азовського моря в межах міста.

Перспективи подальшого розвитку міста Приморськ розглядаються в контексті особливостей структурно-планувального та соціально-економічного розвитку Запорізької обласної системи розселення та значення Приморського району, як одного із її структурних елементів. Оскільки розселення району, що сформувався вздовж Азовського моря, останнім часом все більш пов'язується з природними умовами, природна (рекреаційна) складова враховується як можливий ресурс подальшого формування населеного пункту.

Пропозиції генерального плану можуть служити підґрунтям для подальшого вдосконалення міського ландшафту, у тому числі, його природно-рекреаційної складової. При цьому, генплан накладається на історичний міський ландшафт, що формувався на протязі десятиліть, корегує його, доповнює, і, в кінці кінців, трансформує відповідно до своїх рішень. Такий процес має поступовий характер, коли реалізація рішень проектної документації чергується з

їх порушеннями, що виникають в результаті неврахованих зовнішніх викликів. До таких ситуацій можуть бути віднесені:

- зміни соціально-економічних відносин (індустріального суспільства на постіндустріальне);

- зміни способу ведення господарства (заміщення планової економіки ринковими відносинами);

- інерційність розвитку містобудівних процесів (коли обирається більш дешевий варіант, або варіант, що приносить сьогоденний прибуток, а не реалізується перспективний план розвитку; наприклад, подальше формування існуючих промислово-виробничих баз, а не децентралізація всього промислово-виробничого потенціалу найзначнішого міста), тощо.

Зовнішні виклики визначають процеси змін міського ландшафту, часто незворотних, що можуть вести до підвищення рівня організації системи (прогресивна еволюція), або, навпаки, до зниження цього рівня (регрес).

Оскільки міський ландшафт – це урбанізована штучна система, що потребує постійної уваги людини до підтримки її життєдіяльності, вона може деградувати якщо людська діяльність не відповідає потребам системи.

В таких умовах, акцент може робитися на саморегуляцію міського ландшафту, як складної відкритої системи, з метою створення сталої впорядкованої структури з новими якістьми.

При цьому, в структурі системи міського ландшафту міста Приморська акцент робиться на його природно-рекреаційну складову (підсистему), що, при її збалансованих зв'язках з іншими підсистемами, в стратегічному майбутні може розглядатися як предмет саморегуляції. В даному випадку саморегуляція поєднує причинний засіб, що носить досить стихійний характер, коли впорядкована структура виникає спонтанно, як ефект кооперації між внутрішніми елементами (природні і територіальні ресурси, клімат, унікальне поєднання фізико-географічних, ґрунтових та екологічних факторів, тощо), та цільовий, коли, під впливом зовнішніх факторів (основні на-

прямки розвитку, закладені в «Схемі планування території Запорізької області»), народжується стала, впорядкована структура.

Поєднання причинного та цільового засобів не тільки сприяє сталості природно-рекреаційного утворення, але й зумовлює розвиток внутрішніх і зовнішніх зв'язків.

Функціональна цілісність підсистеми закріплюється структурно-планувальною організацією на рівні генерального плану. Визначаються її межі та площа території. Встановлюються санітарно-захисні зони та водоохоронні смуги в контексті схеми проектних планувальних обмежень. Окреслюється регламент експлуатації курортної зони з урахуванням максимальних навантажень на її територію.

Незмінність структурно-визначаючих ознак ландшафтно-рекреаційного утворення уточняється матеріалами детального плану території, що розроблюється разом із проектом генерального плану. Велика увага, при цьому, уділяється заходам, спрямованим на покращення екологічного стану довкілля, одним з яких є берегоукріплення Азовського узбережжя, а також гідротехнічні заходи, що включають регулювання русла ріки Обіточна та обвалування. Розробляються різноманітні програми з розвитку рекреаційної та прибережної зони, що включають берегоукріплення, розчищення та гідротехнічну організацію лиманів.

Рис. 3. Внесення змін до генерального плану міста Приморськ Запорізької області. Основне креслення.

ДП Інститут «Укрміськбудпроект», творчий колектив Архітектурно-планувальної майстерні, 2015 рік

Таким чином, можна говорити, що сучасний міський ландшафт формується у

трьох площинках – системній, містобудівній та екологічній.

Системний зріз дозволяє розглядати міський ландшафт як відкриту складну систему, що в процесі саморегуляції здатна будувати сталу впорядковану структуру нового розвитку. Стосовно міста Приморська, такою структурою виступає цілісне ландшафтно-рекреаційне утворення – курортна зона міста.

В містобудівній площинці система міського ландшафту отримує свою функціонально-планувальну організацію, в ній виділяються окремі структурні елементи, окреслюються їх межі, встановлюється регламент експлуатації та перспективи розвитку.

Екологічна складова передбачає формування і підтримування життєдіяльності природно-рекреаційного ландшафту як сталої підсистеми міського ландшафту.

На локальному, «мікро», рівні головними проблемами в Україні, що спричиняють недоліки у якості архітектурно-ландшафтного благоустрою територій, Т. Ф. Панченко і А. А. Голуб вважають: а) низький рівень ландшафтного благоустрою територій громадського призначення; б) недостатню кількість місць для парковки автомобілів; в) неналежне оформлення інформаційних знаків (українською і англійською мовами); г) надмірну кількість рекламних білбордів (billboard); д) нерозвиненість мережі спортивних парків та парків для дітей; е) відсутність велосипедних доріжок, тощо.

Всі ці проблеми витікають з надмірної урбанізації міст, втрати уваги до естетичних якостей забудови, відсутності зацікавленості людей та їх активної участі у формуванні якісного архітектурного середовища. Часто не враховуються історико-культурні традиції, природно екологічні умови, переважають споживацькі інтереси щодо використання територій та цілеспрямоване підпорядкування архітектури інтересам будівельного комплексу та інвесторському «лоббі».

В таких умовах на перший план виступає необхідність відновити (створити) єдину систему озеленених територій міста загального користування, що складається з

парків, садів, скверів та інших зелених утворень.

При цьому, увага має приділятися збільшенню кількості парків в центральних районах міст; вдосконаленню інфраструктури для людей з обмеженими можливостями; створенню тематичних скверів і парків, спеціалізованих спортивних зон; подолання однотипності форм облаштування дитячих майданчиків, та низького рівня декоративної привабливості й різноманітності засобів озеленення.

Заради справедливості треба сказати, що ці проблеми в Україні успішно вирішуються, і сьогодні можна навести чимало прикладів, які не поступаються найкращим європейським зразкам.

Так, **дитячий садок LeapKids** (арх. Х. Маслово), відкритий 1 вересня 2017 року в складі ЖК у Печерському районі міста Києва, вважається одним з інженерно-прогресивних і екологічних в Україні. Ця індивідуальна трьох поверхова будівля спроектована на власній ділянці згідно з діючими нормативними матеріалами. Садок розраховано на 192 дитини – 12 груп по 16 осіб (рис. 4).

Рис. 4. Дитячий садок LeapKids в Києві

На території дитсадка оборудовано 12 гральних тематичних майданчиків. Передбачається, що кожна група з постійною періодичністю гратиметься на кожній з них, вивчаючи її тематику.

В оздобленні фасаду використано мотиви липових дерев, що підтримуються формою вікон. Оскільки весь проект створювався на базі філософської ідеї збереження рослин на Землі, вся архітектура і навколишнє середовище виглядають як казкові пейзажі.

Дитячий сад – не тільки освітній, але і розважальний заклад, тому в місцевому вестибюлі знайшлося місце і для гральної гірки (розрахована навіть на вагу дорослої людини), і для басейну з м'ячиками. Природне освітлення в вестибюлі забезпечують не тільки численні вікна, але і скляна стеля.

Актівий зал спроектований незвично – у ньому немає традиційної сцени. Зорова зона відділяється від сценічної тільки покриттям підлоги з ковроліну і ламінату. Таке рішення було прийнято в тому числі з міркувань безпеки, щоб у дітей не було можливості впасти з піднесення сцени.

У будівлі відсутня традиційна повітряна система кондиціонування. Замість цього застосовується система пасивного охолодження «холодна стеля». Для обігріву приміщень використовується більш поширена система «тепла підлога». Тобто, в стелю закладені труби з холодною водою, в підлогу – з гарячою.

Таким чином, тепло піднімається вгору і нагріває приміщення, тоді як холодне повітря спускається вниз. Завдяки такому рішенню повітря не пересушується, що істотно знижує ризики виникнення і поширення гострих респіраторних захворювань. Завдяки системі «розумний будинок», є технічна можливість створювати в кожній групі дитсадка окрему кліматичну зону.

Система вентиляції обладнана рекупераційними установками, які очищують повітря, автоматично випускають тепле і отримують взамін холодне. Таким чином відбувається теплообмін між потоками.

У технічному приміщенні баки об'ємом 4 кубометри накопичують воду. Комплексна система очищення питної води дозволяє отримати показники, які відповідають найвищим світовим стандартам якості і безпеки. Щомісяця проба води передається в санепідемстанцію на перевірку.

Насосне обладнання Grundfos забезпечує роботу всієї системи водопостачання та водовідведення.

Те, що неможливо помітити з цокольного приміщення – це 43 спеціальні свердловини, які отримують геотермальну теплову енергію, яка потім переробляється в фізично відчутне тепло, призначене для опалення приміщень саду і нагріву води.

Система працює замкнуто, в трубах циркулює спеціальний розчин, який фізично не контактує з землею. Це дозволяє дитсадку бути повністю автономним від енергомереж міста.

Також за межами технічних приміщень, точніше, на даху будівлі, розташовані 12 сонячних колекторів Vaillant, які нагрівають гарячу воду і зменшують енергоспоживання. Ці колектори працюють паралельно з чотирма тепловими насосами Nibe. Якщо при використанні великих обсягів гарячої води сонячні колектори не будуть справлятися, до її нагрівання автоматично підключаються теплові насоси.

Серед сельбищних територій комплексним рішенням і архітектурно-ландшафтною організацією виділяються **житлові комплекси «Center» і «City Lake»** від Development holding «Білий Шоколад» в Києві.

Компанія «Білий Шоколад» виконує функції інвестора, забудовника, проектувальника, замовника, генпідрядника в одному лиці, тим самим забезпечує постійний контроль і високу якість на всіх етапах роботи.

Компанія була заснована в 2000 році і с тих пір веде активну діяльність в сфері будівництва індивідуальних житлових об'єктів і бізнес-центрів. Сформована за цей час команда спеціалістів і накопичений опит дозволили реалізувати нові сучасні проекти житлових багатофункціональних комплексів європейського рівня – ЖК «Center» і «City Lake», а також котеджне містечко «Villaggio». Усі проекти, що реалізовані компанією, володіють індивідуальним стилем, що виділяє їх із загальної маси новобудов.

ЖК «Білий Шоколад. Center» - це багатофункціональний комплекс, при створенні якого компанія як основну мету реалізувала три напрямки в одному проекті – «Доступність»; «Комфорт»; «Якість».

Комплекс знаходиться на південно-заході Києва, в Києво-Святошинському районі, селищі Білогородка. Реалізація проекту передбачає дев'ять черг будівництва. Висота будинків становить від 3-х до 6-ти поверхів (рис. 5).

Подбав забудовник і про власну інфраструктуру комплексу. У дворі будуть

свій невеликий торговий центр, спортивний клуб, кафе, затишний ресторанчик і сучасний дитячий сад. Обслуговувати комплекс буде спеціально створене ЖКП «Білий Шоколад».

Рис. 5. ЖК «Білий шоколад» «Center»

Територія житлового комплексу «Білий Шоколад. Center» огорожена і має сучасну систему безпеки, таку як фізична охорона і онлайн камери.

Сучасні технології від провідних виробників дозволили створити концептуально новий погляд на житло.

Стильний і вишуканий дизайн будинків з використанням панорамних вікон створює неповторний затишок в квартирі, а благоустрій при домовій території – всі умови для відпочинку.

ЖК «Білий шоколад. City Lake» розташовано в 4 км від Києва по Житомирській трасі в селищі Шевченкове. Транспортне сполучення регулярне – добратися до міста не складає труда. Для власників транспортних засобів передбачена простора автостоянка

Забудова – 5-ти поверхові будинки європейського зразка, де враховане все до дрібниць. Просторі алеї для прогулянок, затишні альтанки, новаторські дитячі майданчики. Комплекс розташовано в оточенні природи, поряд озеро, де можна ловити рибу. Для маленьких – дитячий садочок на території комплексу.

Усі будинки роблять з цегли й утеплюють пінопластом. Вода і каналізація – централізовані системи; опалення – індивідуальне – від газових котлів. Електрика подається в квартири з розрахунку 5 кВт (рис. 6).

Рис. 6. ЖК «Білий шоколад» City Lake

Стосовно громадських просторів, неможливо не згадати перший інноваційний парк в Україні – **UNIT City**, відкриття якого відбулося навесні 2017 року на території колишнього київського мотоциклетного заводу.

Інвестором парку виступила група UFuture Василя Хмельницького. Соінвестором одного з бізнес-кампусів на його території – компанія KAN Development. Добудувати UNIT City планується до 2025 року; загальна територія складе 25 га і 500000 м². Це буде «місто в місті», в якому будуть створюватися нові проекти і бізнеси, можна відпочивати та жити.

Першим кроком до реалізації стало будівництво ІТ-школи UNIT Factory. Таких шкіл всього п'ять у світі. Це самий інноваційний освітній проект, що існує в Україні. Тут вже навчається 800 студентів.

Крім школи, в UNIT City відкрито перший бізнес-кампус на тридцять п'ять резидентів, кафе, тренажерний зал, стоянку для автомобілів, зарядку для електромобілів, а також невеликий спортивний майданчик.

В проекті приймали участь Студія ландшафтної архітектури «Kotsiuba»; Бюро ініціативної архітектури «GA», архітектурна група «TSEN».

Метою проекту було створення умов, за яких кожна людина буде почуватися вільно, а простір провокуватиме до саморозвитку і вдосконалення, спілкування з колегами та друзями. На території все облаштовано для зручної роботи не лише в офісі, а й на свіжому повітрі. Планувальна струк-

тура організована у вигляді текучого громадського простору, в центрі якого знаходиться велика площа (рис. 7).

Рис. 7. Внутрішній простір UNIT City

Оскільки насправді сучасних комплексів в Києві не так вже й багато, парк привертає увагу й тих, хто просто хоче прогулятися по території, де гарно, акуратно і благоустроєно.

В червні 2018 року в UNIT City було відкрито новий бізнес-кампус з коворкінгом Chasorups. Новий корпус, на відміну від інших будівель в UNIT City, які були або реставровані зі старих заводських будівель, або зібрані з контейнерів, побудований з нуля. Це чотиріповерховий будинок із загальною площею 5000 м². Загальна площа парку на сьогодні становить майже 14 000 м².

Об'єкт являє собою нестандартне архітектурне рішення, яке разом з тим органічно вписується в загальний стиль інноваційного парку. Геометрія його структурного матричного образу, що вийшла за рамки стандартних алгоритмів, готова до нових еволюційних змін, як і вся сфера ІТ-технологій. Цей проект є авторською роботою одеської студії Haliulin architects.

Кампус екологічний і побудований за стандартом «зеленого будівництва» американської системи LEED (Leadership in Energy and Environmental Design). Вся внутрішня інфраструктура спрямована на збереження енергії, водних ресурсів, зменшення викидів CO₂, поліпшення якості внутрішнього повітря. Також в UNIT City сортують сміття – його збір здійснює сміттєпереробний завод, який знаходиться тут же на території.

Висновки.

1 Таким чином, із впевненістю можна сказати, що ландшафтна архітектура в Україні, в умовах сучасного етапу процесу урбанізації, розвивається в руслі глобальних та європейських трендів з урахуванням національних традицій та особливостей, чому сприяє українська нормативна-законодавча база, що постійно вдосконалюється і охоплює всі ієрархічні рівні містобудівних систем.

2 На найвищому «макро» рівні особа увага приділяється збереженню об'єктів ландшафтної архітектури, що становлять національне багатство, їх розвитку та формуванню нових, що стимулює привабливість рекреаційної та туристичної галузей господарчого комплексу держави.

3 На «мезо» рівні – рівні міста, на перший план виходить розвиток уявлень про поселення як складну ієрархічно організовану відкриту систему, в якій рекреаційна складова починає відігравати важливу систему утворюючу роль.

4 В таких умовах формування (вдосконалення) системи озеленення міста та її окремих елементів – садів, парків, благоустрою територій житлових та громадських будівель, стає першочерговою задачею. Акцент робиться на індивідуальне, неповторне рішення об'єктів ландшафтної архітектури, що все частіше використовуються для відновлення занедбаних територій та створення нового міського середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Где в Киеве жить хорошо. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://gdev-kievezhithorosh.com/2017/12/жк-city-lake-в-шевченковом/?gclid=EAIaIQobChMIqqShrqil3wIVAeR3Ch2DnwnWEAMYASAA-EgInjPD_BwE
2. Гончарова К. Город в городе. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://big-kiev.com.ua/gorod-v-gorode/>
3. Девять архитектурных достижений Украины. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://medium.com/@havand/современные-архитектурных-достижений-украины-9-интересных-объектов-b7ba644650c6>

4. Дроздов и др. Ландшафтное планирование с элементами инженерной биологии. М.: Тво научных изд. КМК. 2006. – 239 с.
5. Жилой комплекс «Center». – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.bild.ua/zhk-center-p549/>
6. Житловий комплекс «Білий шоколад City Lake». – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://novostroyki.realt.ua/ua/novostroyka-zhk-belyu-shokolad-city-lake/>
7. Загальна характеристика природно-заповідного фонду України. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://studfiles.net/preview/5252691/page:29/>
8. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» 7 лютого 2002 року №3059-III, м Київ.
9. Інноваційний парк UNIT Sity. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://maksymkotsiuba.com/gallery/innovatsijnyj-park-unit-city/>
10. Историчні передумови ландшафтного планування. – [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://biofile.ru/bio/37357.html>
11. Как выглядит самый технологичный детский сад Украины. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://abcnews.com.ua/ru/education/kak-vyghliadit-samyi-tiekhnologichnyi-dietskii-sad-ukrainy>
12. Ладигіна І. В., Дубина Н. Г. Тенденції формування ландшафтної архітектури в сучасних умовах. [Текст]. І. В. Ладигіна: Харківський національний університет будівництва та архітектури, м. Харків // Науковий вісник будівництва – Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ, 2018, том 91, №1. – с. 21-28.
13. Ладигіна І. В., Руденко А. О. особливості відновлення деградованих виробничих територій в структурі міста (на прикладі м. Суми). [Текст]. І. В. Ладигіна: Харківський національний університет будівництва та архітектури, м. Харків // Науковий вісник будівництва – Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ, 2018, том 93, №3. – с. 71-79.
14. Ландшафтный парк Буки. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://funtime.kiev.ua/where-to-go/landshaftniy-park-buki>
15. Матеріали проекту внесення змін до генерального плану міста Приморськ Запорізької області. – Харків: ДП «Укрміськбудпроект», 2015.
16. Панченко Т. Ф., Голуб А. А. Проблеми архітектурно-ландшафтного благоустрою те-

риторій: [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.golub-architects.com/blog/2018/03/14/проблеми-архітектурно-ландшафтного/>

Ладыгина И. В., Дубина Н. Г. ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОГО РАЗВИТИЯ ЛАНДШАФТНОЙ АРХИТЕКТУРЫ В УКРАИНЕ.

Ландшафтная архитектура в Украине в условиях современного этапа процесса урбанизации развивается в русле глобальных и европейских трендов с учётом национальных традиций и особенностей. Рассматриваются основные аспекты формирования объектов ландшафтной архитектуры на всех иерархических уровнях градостроительных систем; среди них выделяются наиболее знаковые, формирующие архитектурную среду постиндустриального общества.

Ключевые слова: постиндустриальное общество, ландшафтная архитектура, иерархическая

организация объектов ландшафтной архитектуры, ландшафтное планирование, ландшафтное проектирование.

Ladygina I. V., Dubina N. G. FEATURES OF MODERN DEVELOPMENT OF LANDSCAPE ARCHITECTURE IN UKRAINE.

Landscape architecture in Ukraine in the current stage of the urbanization process is developing in line with global and European trends, taking into account national traditions and peculiarities. The main aspects of the formation of objects of landscape architecture at all hierarchical levels of urban planning systems are considered; among them stand out the most iconic, forming the architectural environment of the post-industrial society.

Keywords: post-industrial society, landscape architecture, hierarchical organization of landscape architecture objects, landscape planning, landscape design.

DOI: 10.29295/2311-7257-2019-95-1-67-72
УДК 726.6:69.059.25

Мещеряков В.М.

*Творча архітектурна майстерня «М-СТУДІО»
(вул. Пушкінська, 12, м. Одеса, 65026, Україна; e-mail: mvn5@ukr.net;
orcid.org/0000-0003-0930-8784)*

ЗБЕРЕЖЕННЯ, ВІДТВОРЕННЯ, ФОРМУВАННЯ ТРАДИЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ ІСТОРИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА З ВІДТВОРЕННЯМ ЦІННИХ ВТРАЧЕНИХ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ОДЕСІ, УКРАЇНА

У статті запропоновані три принципи, на яких ґрунтується ставлення до традиційного характеру середовища в історичних містах зі сталим розвитком: збереження, відтворення, формування. На прикладі міста Одеси наведені можливі варіанти заходів зі збереження історичної забудови в цілому та окремих об'єктів культурної спадщини: розробка та затвердження відповідної науково-проектної документації щодо зонування історичного міста; надання певним територіям статусу пам'яток містобудування; розробка охоронних зон збережених об'єктів культурної спадщини, відтворення цінних втрачених об'єктів культурної спадщини.

Ключові слова: історичні міста, збереження, відтворення, формування традиційного характеру історичного середовища, відтворення втрачених об'єктів культурної спадщини.

Постановка проблеми. Збереження, відтворення, формування традиційного характеру історичного середовища з відтворенням видатних втрачених пам'яток в історичних містах є однією з актуальних задач пам'яткоохоронної галузі. Темі охорони об'єктів культурної спадщини, збереження історичного середовища і відтворення втрачених пам'яток присвячені міжнародні хар-

тії [1-4], конвенції [5], рекомендації [6], заходи Європейської комісії [7, 8], наукові праці В.В. Вечерського [9], Ю.Г. Лосицького [10], В.М. Мещерякова [11, 12], М.І. Орленка [13], В.М. Петрика [14], Т.Р. Сафонові [15], О.В. Шарлай [16], З.В. Лукомської [17] та інших. Дискусійною залишається тема і зміст відтворення цінних втрачених об'єктів культурної спадщини, ставлення до відтворених об'єктів.